

HVIDOVRE LOKALHISTORIE

AVEDØRE OG HVIDOVRE

Forstadmuseet / Hvidovre Lokalhistoriske Selskab
30. årgang—Nr. 2— 2012

Indhold

<i>Nyt fra formanden</i>	<i>af Ole Asbjørn Petersen</i>	<i>Side 3</i>
<i>Den manglende kommentar</i>	<i>af Lars Bo Henriksen</i>	<i>Side 4</i>
<i>Kan man bo dér!</i>	<i>af Thøger Birkeland</i>	<i>Side 6</i>
<i>Årsmøde i DLF</i>	<i>af Ole Asbjørn Petersen</i>	<i>Side 8</i>
<i>Referat af Generalforsamlingen</i>	<i>af Ole Asbjørn Petersen</i>	<i>Side 10</i>
<i>Kommunaldirektør for 4 borgmestre</i>	<i>af Ole Asbjørn Petersen</i>	<i>Side 12</i>
<i>Hvorfor står de træer mon der?</i>	<i>af Jens Fr. Jørgensen</i>	<i>Side 14</i>
<i>Rundt om Avedøre gadekær</i>	<i>af Jørgen Salhaug og Jens Fr. Jørgensen</i>	<i>Side 16</i>
<i>Gamle og nye tider mødes</i>	<i>af Jørgen Salhaug</i>	<i>Side 23</i>
<i>Et minde om Dybenskær</i>	<i>af Jens Fr. Jørgensen</i>	<i>Side 24</i>
<i>Minder fra et liv i Politiet</i>	<i>af Jens Fr. Jørgensen</i>	<i>Side 25</i>
<i>Byggesagsarkivet</i>	<i>af Jens Fr. Jørgensen</i>	<i>Side 27</i>
<i>Kom med dine bidrag til lokalhistorien</i>	<i>af Jens Fr. Jørgensen</i>	<i>Side 27</i>
<i>Besøg i Avedøre landsby</i>	<i>af Jørgen Salhaug</i>	<i>Side 28</i>
<i>Medlemsarrangementer 2012/13</i>		<i>Side 30</i>
<i>Bestyrelsen og udvalg</i>		<i>Side 31</i>
<i>Uddrag af skøde fra 1858, Avedøre By</i>		<i>Side 32</i>

Hvidovre Lokalhistoriske Selskab

Rytterskolen Hvidovre Kirkeplads 1, 2650 Hvidovre
Tlf. 36473444 E-mail: hls@hvidovrelokalhistorikeselskab.dk
www.hvidovrelokalhistorikeselskab.dk

Forstads museet

Alarmpladsen 3, Avedørelejren, 2650 Hvidovre
Tlf. 36490030 E-mail: forstadmuseet@forstadmuseet.dk
www.forstadmuseet.dk
Redaktion: Jørgen Salhaug, Poul Sverrild (ansvh.)
E-mail: hlsredaktion@live.dk
Tryk: Hvidovre RådhusTrykkeri. Trykt i 600 eksemplarer
Forsidefoto: Idyl ved gadekæret i Avedøre Landsby

NYT FRA FORMANDEN

Af Ole Asbjørn Petersen

Mandag den 12. marts afvikledes den ordinære generalforsamling. Efter generalforsamlingen konstituerede bestyrelsen sig med Lars Bo Henriksen som kasserer, Jens Frederik Jørgensen som næstformand og Ole Asbjørn Petersen som formand. Referatet fra generalforsamlingen kan læses andetsteds i bladet.

En enkelt sag vil jeg dog fremhæve her. Endnu en gang er det lykkedes at bibeholde kontingentet uforandret, ikke mindst, fordi Kulturister og enkelte andre medlemmer har tilbudt at bringe medlemsbladet ud. Der spares herved et anseeligt beløb til porto.

En stor del af selskabets medlemmer har betalt årskontingent, men der mangler nogle endnu. Der kan indbetales gennem bank eller i Rytterskolen torsdag den 7. juni kl. 10.00 - 11.00 (Girokort er vedlagt)

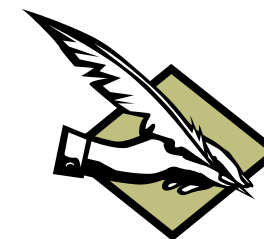
Selskabets vedtægter er revideret på generalforsamlingen, og sammen med dette blad vil de nye vedtægter være vedlagt.

Vores arrangementer for den kommende sæson er nu fastlagt og kan ses på arrangementsoversigten.

Vi har valgt at placere arrangementer henholdsvis i Lille Friheden og Auditoriet i Avedøre Lejren. Det drejer sig om perioden 30. september 2012 – 22. april 2013. Sæt endelig kryds i kalenderen.

Har man lyst til at se den eneste kanon, der findes på Vestvolden, så læg turen rundt om Artillerimagasinet i Rødovre. Her modtog man den 17. april en original kanon fra Statens Forsvarshistoriske Museum. Det kan i øvrigt anbefales at læse/anskaffe bogen: Københavns Befæstning. Til Fædrelandets Forsvar. Den udgives på Gads Forlag og er den første samlede fremstilling af Københavns Befæstnings historie. Den er skrevet af en kreds af historikere fra ovennævnte museum.

Da det er sidste blad inden sommerens komme, vil jeg på bestyrelsens vegne ønske alle en god sommer og igen i år påpege muligheden af, for på websiden **Historie-online.dk**, at stifte bekendtskab med spændende eller interessante forhold i Danmarks historie.

Den savnede kommentar

Af Lars Bo Henriksen

Forord til kommentar af Thøger Birkeland

Da forfatteren, Thøger Birkeland, døde i april 2011, 89 år gammel, ønskede vort selskab at mindes ham på en måde, der relaterede til hans bosted i Hvidovre.

Jeg vidste, at han i forrige århundrede havde skrevet om netop sin kærlighed til Hvidovre i Berlingske Tidende, men mente ikke, at jeg havde klippet artiklen ud, så da Jens Frederik oplyste mig om Berlingske Artikelservice, forsøgte jeg mig der. Man kunne dog ikke hjælpe os/mig, så jeg kontaktede familien for at høre, om de kunne finde det eftertragtede.

Thøgers søn, Christian, (en af krummerne?) kiggede faderens scrapbøger igennem, men fandt heller ikke artiklen, så derfor efterlyste vi den - som I måske kan huske - i både vort medlemsblad (29. årg. Nr. 3, 2011) og i Hvidovre Avis. Der kom ingen tilbagemeldinger, så vi havde så småt opgivet at opspore kommentaren.

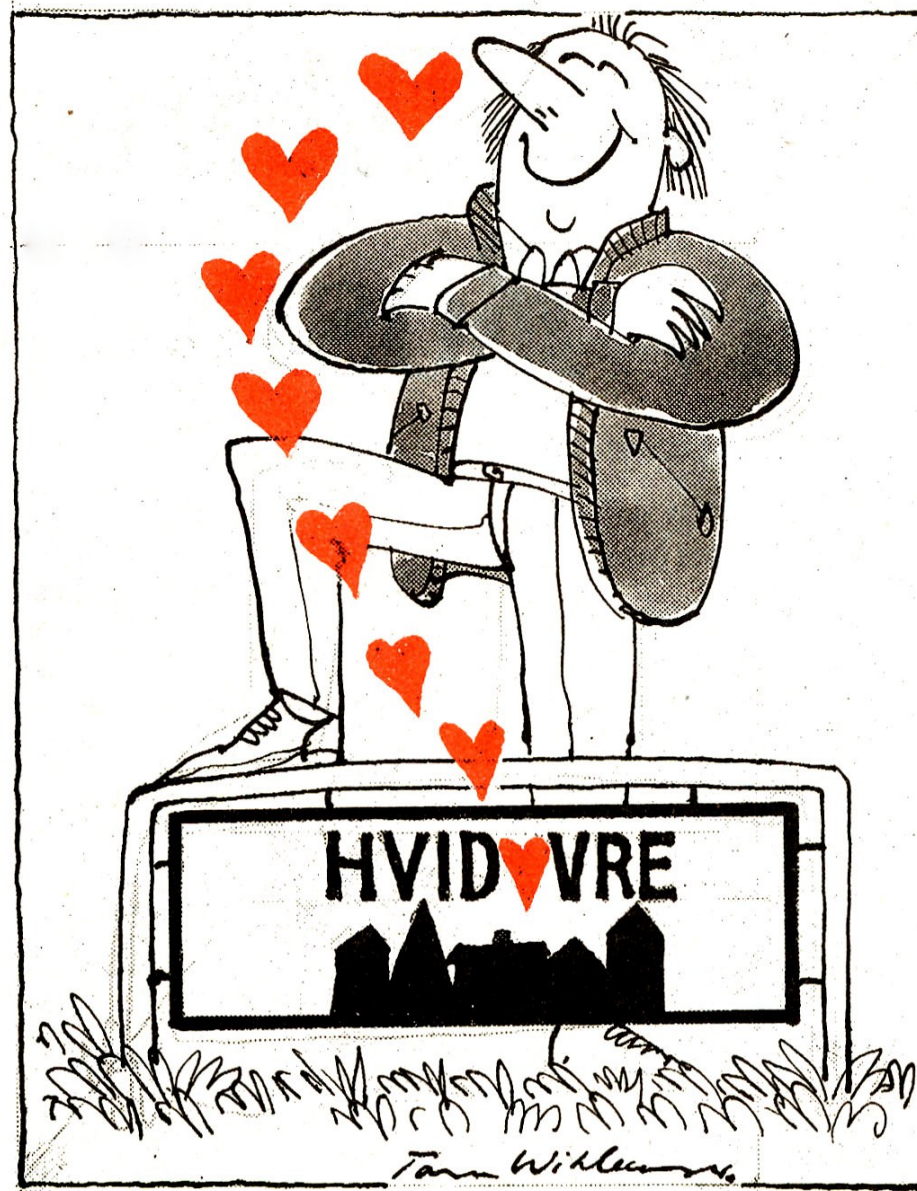
Men her i foråret var mit klædeskab efterhånden blevet så støvet og rodet, at jeg besluttede at rydde op i det og fandt ved den lejlighed i bunden af skabet en del kasser, som jeg engang i fortiden havde anbragt der. I kasserne var papi-

rer. Jeg bar kasserne ned i kælderen til senere beskuelse, men da nysgerrigheden et par dage senere overmandede mig, tog jeg en af kasserne op og undersøgte indholdet. Langt det meste skulle bare smides ud, men da jeg var halvvejs nede i kassen, opdagede jeg et gulligt papir, som fik pulsen til at stige på undersøgeren.

Det var den savnede kommentar, bragt i Berlingske Tidende 29. april 1994.

Thøgers enke, Karen, har til hendes og min gode ven, Jens Mølbak, ikke blot givet selskabet lov at bringe historien i vort medlemsblad, men også udtrykt sin glæde over, at vi vil mindes Thøger her et år efter hans død. Kommentaren var ikke den eneste gang Thøger udtrykte sin stolthed over at være Hvidovreborger. Da en person en gang fortalte, at vedkomne kom fra Kongens Lyngby, oplyste forfatteren, at han kom fra Dronningens Hvidovre.

For nylig har Bettina Heltberg i marts i Politiken bragt Hvidovres navn frem igen. Hun skriver om de "griske Dong - medarbejdere": "Har de nogensinde kørt med Linje A til Hvidovre?" Ærgerligt, at vi ikke kan få oplyst, hvordan Thøger Birkeland i sin himmel vil bruge den udmelding til endnu en beskrivelse af, hvor godt det er at bo i Hvidovre.

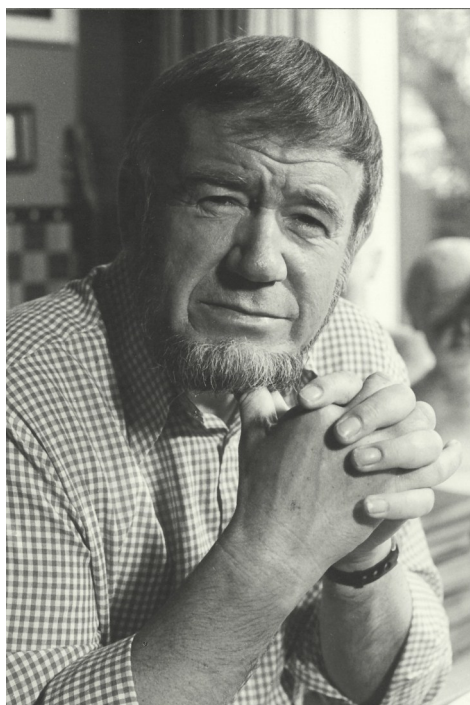

Tegneren Tom Wikborg's bidrag til Thøger Birkelands kommentar

...læs kommentaren på de næste sider

Kan man bo dér !

Kommentar af Thøger Birkeland

Som pensionist har man den fordel, at man selv kan administrere sin tid. Nej, man skal ikke ligge længe og mørne om morgenen. Ud af fjerene, når solen sender sine første morgensmil ind. Efter diverse ritualer kan man - hvis man har lyst - lytte til radioens Spørg bare, hvor Lise Nørgaard, Lotte Heise, Georg Poulsen og Tonny Landy under Ida Bjørn Nielsens diskrete styring med veloplagt humoristisk distance giver svar på lytterens indsendte spørgsmål. Det er ikke de sindsoprivende

verdensproblemer, der er på tapetet, men oftest hverdagens almindelige smånaverier. Der går man så og passer sit eget, mens man spagfærdigt »snakker med«. Fint Lise, det har du sørme ret i. Kom nu med en smedehistorie, Georg! Og Lotte, styr din mani med enormt, rimelig og bla-bla! Okay, Tonny, vi værdsætter dit sociale og menneskelige engagement. Gid det må smitte af på lytterne! Man kan give panelet ret, man kan le med, man kan protestere. Som nu sidst, hvor Lise Nørgaard beskrev familiens sommerhuskvarter, der for år tilbage var en idyl med smalle grusveje, men nu har fået brede asfalterede kørebaner, hvor områdets fartbisser drøner af sted døgnet rundt. - Det er det rene Hvidovre, sagde fru min sandten.

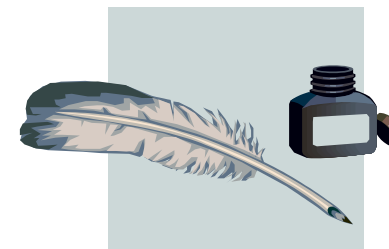
Og det går jeg og lytter til. I Hvidovre. Hov, hov, Lise, siger jeg og stirrer indigneret på begge højtaltlere. Hvad fanden er der i vejen med Hvidovre! Det skal indrømmes, at Tonny Landy forsøgte at glatte ud med et - undskyld Hvidovre. Han har nemlig boet her engang. Jamen, det er ikke første gang, vi lægger ører til den slags nedvurderende udgydelser. Eksempelvis kan folk, som har slået sig ned nord for dronningens by, se undrende, ja, næsten bekymret

på en, når de erfarer, at man bor og tilsyneladende trives i Hvidovre. Det sker, de rykker et par skridt baglæns og udbryder: Hvidovre, kan man virkelig bo dér? Selvfølgelig kender man da de såre menneskelige mekanismer, der inspirerer til slige holdninger. I barndommens by bekrigede ungerne fra de forskellige kvarterer hinanden. Pr. tradition er jyderne yderst skeptiske over for de efter sigende så hurtige københavnersnuder, og blandt sidstnævnte kan der stadig findes enkelte, som tror, at folk vest for Valby Bakke går med halm i de spidse træsko. Selvfølgelig kan man både i kraft af uddannelse og erhverv samt kreditgivende adresse i de mest attraktive kvarterer i whiskybæltet befæste sin såkaldte identitet.

Sådan én var der slet ikke nogen, der havde hørt om, da vi slog os ned i Hvidovre. Langt senere er det også gået op for os, at Hvidovre ikke just betragtes som et - trend. For nu at få brugt et modeord. Men der lever faktisk ganske almindelige mennesker af alle slags her. Selv er vi så heldige at være omringet af venlige og hjælpsomme naboer. Så det med nabhjælp begrænser sig ikke blot til et mærkat på entrédøren. Her er næppe plads til at opremse Hvidovres velsignelser, som man i øvrigt kan lægge bag sig i løbet af fem minutter på cykel i andet gear og nå ud til mark og skov. Vor ud-

mærkede nabokommune - Rødovre - havde i sin tid en slagsang, som lød: »Rødovre, Rødovre/ Ih, hvor er du dejlig/der vil vi ha' lejlighed, når vi bli'r gift...« Det er et af de få digte, jeg ærgrer mig over ikke at have haft inspirationens nådegave til at sætte på print. Om Hvidovre i så fald. Borgmesteren - et stout fruentimmer - er landskendt, og kommunen huser det antal indvandrere, som den er forpligtet til. I modsætning til visse andre kommuner i de nordligere strøg. S-tog og busser kører ofte til tiden, og store butikcentre har hylderne fulde af varer, der alle er på tilbud. Den velassorterede boghandel har næsten alt og kan lynhurtigt skaffe resten - endda på konto. Desværre spiller Hvidovres fodboldhold ikke i år i superligaen, men vær sikker på, det varer ikke længe, før DM i fodbold atter går til Hvidovre. Må vi bare være her...

Bragt i Berlingske Tidende den
29. april 1994

Årsmøde i Dansk Lokalhistorisk Forening.

Af Ole Asbjørn Petersen

Under titlen ”Magtfulde danske personer omkring 1. verdenskrig” afvikledes årsmødet i dagen 12.-14. april 2012 på Dalum Landbrugsskole. Fra Hvidovre Lokalhistoriske Selskab deltog Lars Bo Henriksen og Ole Asbjørn Petersen. Indholdet skal ses som optakt til den opmærksomhed året 1914 forventes at få i anledning af 100 året for udbruddet af 1. verdenskrig. Hvordan klarede man rundt om i landet de store udfordringer som 1. verdenskrig medførte?

Foredragsholderne belyste på kompetent vis de vanskeligheder man stod overfor og de politiske overvejelser, der førte til iværksættelse af reguleringspolitikken. Indenrigsminister Ove Rode fik gjort vigtige dele af reguleringspolitikken til et rent administrativt anliggende uden for Rigsdagens direkte kontrol og blev ret

enerådende på dette felt helt frem til efteråret 1918. Ove Rodes succes skyldtes i høj grad hans voksende samarbejde med Thorvald Stauning. Thorvald Stauning fik allerede i 1915 sit parti til at påtage sig regeringsansvar og blev i september medlem af regeringen. Han gav derved tidens reguleringspolitik en drejning, der modvirkede alt for kraftige prisstigninger på almindelige forbrugsvarer. Det påtænkes at udgive en publikation i 2014, der skal give et samlet overblik over kommunernes håndtering af problemerne.

Skulle der være nogle af vore medlemmer, der har lyst til at gå i gang med en undersøgelse af, hvordan man i Hvidovre har søgt at leve op til regeringens udspil på det sociale og økonomiske område, kan man henvende sig til formanden på telefon 22965785 eller e-mail

5002701@Bredalsparken.dk

Skolens logo

Landbrug og kvægavl havde stor betydning under 1. verdenskrigs reguleringspolitik.

Deltagerne var også på tur til Krengerup Gods, som ligger ved Glamsbjerg

Referat fra Generalforsamlingen 2012

Af Ole Asbjørn Petersen

Mandag den 12. marts afviklede Hvidovre Lokalhistoriske Selskab sin ordinære generalforsamling i Lille Friheden, hvor Jørgen Salhaug blev valgt som dirigent. De mange fremmødte skulle bl.a. tage afsked med selskabets kasserer, Ejvind Jensen, der efter 6 år på posten gerne ville have mere tid til andre gøremål. Formanden, Ole Asbjørn Petersen, takkede for den store arbejdsindsats og overrakte selskabets erindringsgave. Nyvalgt til bestyrelsen blev Lars Bo Henriksen og Frank Horsfeldt Gudmann. Der blev også lejlighed til et gensyn med Benny Riisager, der tiltrådte som suppleant. Som suppleant genvalgte endvidere Birte Gerdes, og pladserne som revisor og revisorsuppleant førte til genvalg af Hubert Steffensen og Inge Larsen.

Efterfølgende konstituerede bestyrelsen sig med Ole Asbjørn Petersen som formand, Jens Frederik Jørgensen som næstformand og Lars Bo Henriksen som kasserer.

Bestyrelsens beretning blev enstemmigt godkendt, og det kunne meddeles, at der nu er 459 medlemmer i selskabet.

Leder af Forstadsmuseet, Poul Sverrild, orienterede om de mange aktiviteter, der foregår i museets regi og afsluttede aftenen med at kommentere og vise et afsnit fra serien "Plads til os alle". Det drejede sig om udviklingen i boligmassen med fokus på emnet fra baggård til beton.

Lodtrækningen af 10 vindere til hver en flaske rødvin gav følgende resultat: Henny Andersen, Lise Andresen, Else Sofie Jensen, Ulla Birch, T. Christensen, Kaj Niels-son, Bent Aarrebo Pedersen, M. Schultz, Grethe Jensen og Ove Bach Pedersen.

Selskabets næste arrangement finder sted den 16. april kl. 19.00 i Lille Friheden. Oprindeligt skulle tidligere formand for Kulturrådet, Jørgen Stoltze, have været foredragsholder, men han har måttet melde forfald. I stedet vil Ejvind Jensen fortælle om opvækst og sit mangeårige arbejde i politiets tjeneste. Det bliver utvivlsomt spændende at høre på.

Ønsker man at blive medlem, kan man henvende sig til formanden på tlf. 22965785 eller e-mail 5002701@Bredalsparken.dk Medlemskab koster 125 kr. for ikke pensionister og 100 kr. for pensionister.

Der var igen i år, mange fremmødte til generalforsamlingen

Museumschefen, Poul Sverrild, orienterer om det lokalhistoriske arbejde

Jens Frederik fortalte levende om barndom, ungdom, og sit arbejdsliv

Kommunaldirektør for 4 borgmestre

Af Ole Asbjørn Petersen

Mandag den 27. februar fortalte Hvidovres tidligere kommunaldirektør, Jens Frederik Jørgensen, veloplagt om opvækst, livsforløb og karriere. Godt 80 deltagere var mødt frem til en interessant aften. Dejligt, at mange fra Jens Frederiks tidligere arbejdsplads, Rådhuset, var mødt op.

Jens Frederik voksede op på en gård "Bøgildgård" i en lille landsby i det jyske ved navn Uth. Han var den yngste i en flok på 5, og var så "heldig" kun at gå i skole hver anden dag. Som konfirmand fik han, som tiden krævede det eller var til, en cykel, et ur og et jakkesæt (som ikke var vendt). Som den første i familien kom han i gymnasiet og blev student fra Horsens Statsskole.

Efter studentereksamen læste Jens Frederik statskundskab på Aarhus Universitet og kom efter afsluttet eksamen til Administrationsdepartementet i København. Krydret med muntre personlige oplysninger fra såvel det private som det arbejdsmæssige, når Jens Frederik frem til ansættelsen i Hvidovre kommune. Det skete 1980 den 13. januar og så en mandag. Man skulle tro, det gik galt, men det viste sig at blive godt for såvel

Både et par tidligere borgmestre samt en del Rådhuspersonale lyttede med

kommune som Jens Frederik. Fra ansættelse på borgmesterkontoret, stillingen som teknisk direktør gik det til stillingen som kommunaldirektør.

4 borgmestre har Jens Frederik arbejdet sammen med, og man fornemede også på de to tidligere fremmødte borgmestre, at der havde været en god kemi i samarbejdet. Flere episoder blev omtalt bl.a. første besøg i Rytterskolen. Indgangen skete noget utraditionelt ved, at Jens Frederik, kommunaldirektøren, måtte hente en stige i Menighedshuset, sætte den op på Rytterskolens gavl og kravle ind ad vinduet på 1. sal. Så kunne han åbne døren for Jens Kristensen, selskabets første formand, og byde indenfor.

Jens Frederik fortalte levende om samarbejdet med flere af de politikere, han traf undervejs. Erik Davidsen, Erik Holm, Palle Voigt, Ketty Kristensen og Alf Christensen har alle været med til at krydre hverdagen. Store arbejdsopgaver som Avedøre Lejren, Avedøre Stationsby, Avedøre Holme, Bøje Nielsens lange hus og Store Hus blev løst i hans tid som kommunaldirektør. Et lille kuriosum er, at Jens Frederiks første sagsfremstilling i kommunen skete med fremlæggelse af forslag om Avedøre gamle skole.

Jens Frederik afsluttede med at takke for den tillid, han altid havde mødt i sit arbejde og med at fortælle om glæden og interessen for nu at kunne arbejde med det lokalhistoriske i Hvidovre. Det glæder vi os over i selskabet.

Hvorfor står de træer mon der?

Trægruppen holder mindet om Ny Enebærgård i live

Af Jens Frederik Jørgensen

Det spørgsmål melder sig uvilkaarligt, når man kommer om på vestsiden af Vestvolden på vej til fods eller på cykel ad stien fra Avedøre Stationsby til Brøndby Strand-bebyggelsen.

Nord for stien står en gruppe høje træer. Derudover er der 3 træer, der står på række, som var det "gardere" på vagt. En nærmere undersøgelse afslører, at træerne hørte til Ny Enebærgård. "Garderne" stod givetvis som allétræer.

Da Vestvolden blev anlagt blev Gammel Enebærgaards marker skåret igennem, og gården fik marker på begge sider af volden. Det var upraktisk. Derfor blev Ny Enebærgaard bygget på markerne vest for Vestvolden. Her lå så to gårde ret så isolerede fra den landsby – Avedøre – de var en del af, og hvor gårdenes børn skulle gå i skole.

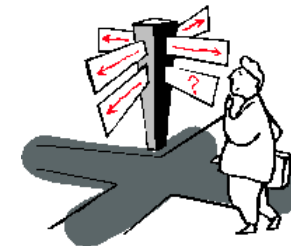
Gammel Enebærgaard blev i 1972 nedbrændt som led i en brandøvelse

Ny Enebærgård, som den så ud i 1944

for at give plads til Avedøre Stationsby. Ny Enebærgaard forsvandt, da Motorringvejen og Amagermotorvejen skulle anlægges.

Mange af de gamle gårde i Avedøre og Hvidovre huskes i dag, fordi deres navn indgår i et vejnavn. Indtil nu har de to Enebærgårde ikke opnået den ære. Måske vil det engang i fremtiden være muligt at finde en passende anledning til at opkalde en vej, plads eller sti efter dem.

Panoramabillede af Avedøre gadekær.

Foto: Finn Lyngesen (FL Foto)

Rundt om Avedøre gadekær...

Af Jørgen Salhaug og Jens Frederik Jørgensen

Har man boet eller haft sin gang i Avedøre Landsby, har gadekæret en særlig plads i erindringerne. Det var samlingssted – sommer og vinter – for børn, unge og voksne. Her udfoldede landsbyens liv sig. Det har også for mange været en rekreativ plet, en grønblå oase med træer, buske, blomster, fugle og fisk.

Vi har indsamlet erindringer og billeder fra personer, for hvem gadekæret har været omdrejningspunktet for deres barndom og ungdom eller for deres arbejde med at passe gadekæret og pleje området omkring det. Disse oplysninger er videregivet til Forstads-museet til brug i dets fremtidige arbejde, og oplysningerne danner grundlag for denne artikel.

Da Avedøre i 1974 blev udskilt fra Glostrup, henlå gadekæret noget forsømt og ikke i den stand, det fremstår i dag. Det ledte mest tanken hen på gadekærets oprindelige funktioner som branddam og skylleplads for heste og vogne. Gadekæret havde en nedkørsel på vestsiden. Den lille ø havde ingen stensætning, og øens piletræ var ved at gå ud. Omkring gadekæret var der gamle stynede pile- og poppeltræer, der var repareret med cement. Fra et af piletræerne kunne landsbyens børn svinge sig ud over gadekæret i et reb med det forventelige resultat, at nogen faldt i gadekæret og måtte hjem til mor med vådt tøj.

For børn og unge var gadekærets højsæson – vinteren. Og dengang var der jo vinter hvert år! Så blev der løbet på skøjter, sejlet på isflager mv. til langt ud på aftenen, for

...erindringer fra en svunden tid

der var sat lys op ved gadekæret.

Gadeforløbet var, som vi kender det i dag. De store kastanjetræer på sydsiden havde været der i mange år. Buske og blomster var ikke blevet en del af gadekærets omgivelser. Det skete først, efter at Avedøre var blevet en del af Hvidovre kommune.

Avedøre Landsby levede i Glostrup-tiden sit eget liv, som det lille tætte samfund, hvor alle kendte alle. En følge heraf var også, at mange af beboerne var kendt ved deres tilnavn/øgenavn. Bente Holm fortæller, at man fornemmede, at landsbyen lå langt ude på landet: "Glostrup lå fandens langt væk, og Hvidovre havde man ikke noget at gøre med". Det var først efter at udstykningerne langs Kettevej kom til, og Havnevejen senere blev anlagt, at der kom forbindelse med

resten af Hvidovre, og Avedøre Landsby ændrede karakter. Da Holbækmotorvejen kom til blev landsbyens grænse endvidere flyttet mod nord fra Stavnbjergvej til motorvejen.

De store forbedringer omkring gadekæret tager fart i begyndelsen af 1980'erne. Der kommer stensætning, som forbedres yderligere i 1984/85, da også øen får en stensætning. I den forbindelse blev gadekæret rensat op og tømt for vand, således at en bulldozer kunne bruges i arbejdet.

I over 30 år passede Aksel Fjordvald gadekæret, og han stod sammen med gartnerformand Eilo Eilersen for beplantning af området omkring gadekæret, således at det har fået det udseende, det har i dag. Nye typer buske og planter er kommet til, suppleret med masser

af sommerblomster. I gadekæret er der nu åkander i forskellige farver, med den hvide som den dominerende. De breder sig voldsomt og må holdes nede.

Vandet i gadekæret kommer som regnvand og fra tilstødende dræn, i varme somre suppleret med vand via en slange. Ved Storegade er der et afløb, et overløb og en bundprop. Engang blev bundproppen fjernet med det resultat, at der kom kælderoversvømmelser i området.

Vandet i gadekæret er ikke just badevand. Dog fortælles der om, hvorledes der blev indgået vædesmål, om hvem der kunne svømme hurtigst over gadekæret, og om hvem der kunne komme ud til en kasse øl, som var stillet ud på øen.

Gadekæret rummer småfisk. Bjarne Nielsen fortæller, at han fiskede karusser i hjemmelavede ruser, og at han solgte dem til Jørgen Olsen, der boede i huset på den nedbrændte Avedøregaards grund. Karusserne blev brugt som madding til fiskeri af geder i Vestvoldens kanal.

Æren for springvandet i gadekæret tilkommer smedemester Erik Holm. Han havde i 1953 overtaget den gamle smedje, som han senere moderniserede. Han foranstaltede en indsamling til et springvand og etablerede og vedligeholdt

det i mange år. Da det skulle fornyes, var det kommunen, der tog over. Springvandet har nemlig den funktion at ilte vandet, udover at se hyggeligt ud.

Selv et så forholdsvis lille gadekær appellerer til sejlads. Således lagde Bent Skovbro, der havde et karosseriværksted i Lillegade (nu Stavnsbjergvej), en båd ud i gadekæret, så børnene kunne lege med den. Men da præstens børn under legen faldt i vandet, klagede præsten, og båden blev fjernet. Bjarne Jensen fortæller, at de andre børn var utilfredse med det, og de satte et banner op på hegnet med teksten: "Dumme præst". Præsten var vistnok N.K. Kristensen.

I forbindelse med en sommerfest blev "Peisens" (Kurt Pedersens) skib søsat i gadekæret, fortæller Niels Ingemann Hansen og Alex Andersen. Skibet blev skubbet ud i gadekæret, og i overværelse af vel 100 tilskuere væltede det ved søsætningen, da gadekæret ikke var dybt nok.. Kurts bror, Viggo, var skibets kaptajn, og han sad i en lille kahyt, der endte under vand. Da han kom op af vandet, var han sin rolle bekendt, idet han i vådt tøj tørt bemærkede: "Kaptajnen går altid ned med sit skib!".

Ingen kom således til skade ved denne dramatiske begivenhed, og der er ikke nogen, der kan huske om alvorlige ulykker ved gadekæ-

Skøjteprinsesser på glatis. Det er Ingrid Ellegårds mor, Agnete Dencker tilhøjre sammen med Ingrids to mostre.

Avedøre gadekær kom også på Hvidovre julemærket i 2007

ret, endsige drukneulykker.

Men galt af sted kan man altid nemt komme. Det måtte en af kommunens vejfolk sande, da han engang parkerede den kommunale bil ved gadekæret for at fodre ænderne med gammelt brød. Da han var steget ud af bilen, havde han glemt at trække håndbremsen. Så kunne han stå og se, hvordan bilen lige så stille trillede ned i gadekæret.

Der har altid været svaner ved gadekæret. De har været så meget en del af landsbyen, at nogle har haft navne – f.eks. Basse og Trine. I andre tilfælde har de vogtet over gadekæret, som om de ejede det. Det oplevede Ingrid Ellegaards hund - Prins, en krydsning i schæfer-størrelse – engang, da den kom for tæt på en svane i gadekæret. Svanen fik fat i hundens pels og trak den ned i vandet, så Ingrid måtte hoppe i og trække sin hund op igen. ”Da jeg lige kastede et blik tilbage på svanen” fortæller Ingrid Ellegaard ” så det ud, som om svanen slog med nakken, og havde den haft talens brug, ville den sikkert have sagt: Så kan de lære det!”

Gadekærets fugleliv har i mange år bestået af en hejre, der har haft fast tilholdssted på øen uden dog nogensinde at have haft rede derude. Gadekærets mange ænder er blevet forkælet med andehuse,

som medarbejdere på Materialegården har bygget.

Når snakken falder på livet ved gadekæret dukker to navne op igen og igen – Bærentzen og Bagge.

Bærentzen havde sin købmandsbutik i Storegade over for gadekæret. Han havde i en vis forstand ”bevillingen” til servering ved gadekæret. Her kunne mændene købe øl, både i og uden for den officielle åbningstid. Hans butik havde mange kunder og var et samlingssted, hvor man også kunne købe landgangsbrød og forløren skildpadde varmet i den konservesdåse, den blev solgt i.

Bærentzen passede på gadekæret og skældte ud, hvis løjerne gik for vidt. Engang var der i nattens løb blevet sat et hellefyr op ude på øen. Det var for meget for Bærentzen. Uden at give sig tilkende hørte den formastelige på Bærentzens skælden ud. Det var ”Pedro” (Finn Pedersen), der havde været på spil. Han havde også overnattet ude på øen.

Helge Bagge, der boede i sit lille hus med udsigt til gadekæret passede også på gadekæret, og hvis nogen prøvede at stjæle nogle blomster, åbnede han vinduet og jagede dem væk. Helge Bagge levede og åndede for livet omkring Avedøre Gadekær og blev ved med at komme der i sin kørestol, efter

Brudeparret Manja og Morten (Joe) Laursen den 5. juni 1999

Svanerne i gadekæret er strenge vogtere af territoriet

at han havde solgt sit hus.

Det lyder utroligt, men det er sandt. Der har kørt sporvogn rundt om gadekæret. Det var nemlig Bent Skovbro, der passede og renoverede Tivolis linje 8 sporvogn. Prøvekørslerne foregik med landsbyens børn rundt om gadekæret.

Gadekæret i Avedøre er en perle af et gadekær, som er et yndet motiv for bryllupsbilleder, og som japanske gæster, der overnatter på Hotel Scandic, ynder at gå ud at fotografere.

Så galt kan det gå, selvom man bare skal fodre ænderne i gadekæret

Gadekæret er til glæde for mange borgere og gæster året rundt. Vi håber derfor, at kommunen - trods sparekrav - ikke vil begynde at forsømme denne kulturhistoriske og rekreative perle.

Tak til:

Bjarne Jensen, Ingrid Ellegaard, Aksel Fjordvald, Eilo Eilersen, Bente Holm Andersen, Alex Andersen, Niels Ingemann Hansen og Kaj Nielsson for beretninger og billeder.

Gamle og nye tider mødes

Stavnsbjerggård 1957

Endnu en gård forsvinder nok, når den gamle Stavnsbjerggård må vige til fordel for den kommende Ringsted linieføring. Da matriklen, hvor gården ligger, skal eksproprieres, vil gård og jord overgå til Staten, og sikkert blive revet ned. Vort Selskab vil dog gerne medvirke til, at de store, flotte, over 250 år gamle træer, til den tid bliver bevaret som et minde om gårdens placering, på samme måde, som flere andre steder, og her i dette blad beskrevet.

Stavnsbjerggård, Quarcenteret 2011

Et minde om Dybenskær

Af Jens Frederik Jørgensen

På vestsiden af Byvej ud for Avedøre Gymnasiums sportsplads står der nogle høje gamle træer. De minder os om, at her lå engang gården Dybenskær. Træerne var en del af den beplantning, der hørte til enhver gård – dels frugttræer og dels træer, der gav læ. På østsiden af Byvej stod der, indtil der i 2011 blev bygget boliger, nogle gamle popler, der sammen med en hullet asfalteret sti viste, hvor indkørslen til gården fra Østre Strandvej (i dag Frydenhøjstien) oprindeligt havde været.

På Forstadsmuseets hjemmeside kan man om Dybenskær bl.a læse, at navnet Dybenskær oprindeligt lå i Avedøre Landsby. Da hed gården Huulegaard. I slutningen af 1700-tallet blev gården udflyttet. Den gamle Huulegaard blev smedje og lå længe i landsbyen. Den blev overtaget og senere nedrevet af smedemester Erik Holm for at give bedre arbejdsforhold. Den nye udflyttede gård fik navnet Dybenskær/Dybenskjær efter det gamle marknavn Dyvelskier.

I forbindelse med bygningen af Avedøre Gymnasium og Avedøre Stationsby blev alle Dybenskærs bygninger - på nær stuehuset - nedrevet. Træerne fik heldigvis

også lov til at blive stående. Stuehuset og træerne lå på et areal, der var reserveret til en udvidelse af Byvej.

Stuehuset var i en længere årrække udlejet til Statshospitalet i Glostrup, der brugte det til bosted i tilknytning til efterbehandling af unge psykiatriske patienter. Da denne aktivitet i efteråret 1981 ophørte, blev stuehuset udsat for hærværk og senere i maj 1982 besat af en gruppe unge, der ønskede at etablere et selvstyret ungdomshus for unge i alle aldre. De unge mente, at stuehuset ville være velegnet på grund af dets ugenerende beliggenhed.

De unges ønske blev ikke imødekommet af kommunen, og besættelsen af huset ophørte gradvist. Den 22. august 1982 blev der øvet hærværk mod stuehuset og tændt ild flere steder i huset. Det blev stuehusets endeligt, og stuehuset blev herefter nedrevet i september 1982.

Men træerne fik lov at blive stående, således at vi i dag kan glædes ved synet af de store gamle træer, der blev plantet af tidligere generationer.

I 2011 stod plejecentret Dybenskærhave færdig på den modsatte side af Byvej. Ville det ikke være en ide at plante et stort træ

Træerne ved Byvej. Fra venstre, pære, æble, kastanie og ahorn

her, som kommende generationer tilsvarende kunne få glæde af. Hvis det blev plantet på arealet nord for plejecentrets indkørsel op mod vandbassinet vil det ikke, når det når sin fulde højde, skygge hverken for plejecentret eller de nye boliger på Mellemvangsvej. Et egetræ, der allerede nu er 6-7 meter højt, vil kunne købes

for 6-8.000 kr.

Ideen er hermed videregivet til boligselskabet, der står for boligerne, og til kommunen, der driver plejecentret. Det vil i givet fald være dem, som kommende generationer skal rette deres taknemmelighed til, når de glædes over et prægtigt træ på dette sted.

Det gamle Dybenskærgård

Nye tider på Dybenskærgården

Minder fra et liv i politiet

Af Jens Frederik Jørgensen

Mandag den 16. april 2012 havde selskabets medlemmer en interessant aften, da selskabets netop afgåede kasserer, Egvind Jensen fortalte om "Mennesker jeg mødte".

Udgangspunktet var den fynske barndom efterfulgt af ungdomsårene med mange forskellige typer af arbejde i Danmark, Norge og England. I 1962 kom han ind som soldat i livgarden. Her oplevede han at være i højeste alarmberedskab i 5-6 dage, uden at han eller officererne vidste hvorfor. Det vi-

ste sig at være starten på det, der blev til Cubakrisen.

I 1969 startede Egvind sit arbejde inden for politiet. De første år i ordenspolitiet på Nørrebro i en periode, hvor der skete en kraftig optrapning af de midler demonstranter tog i anvendelse over for politiet. Det gjaldt i forbindelse med demonstrationerne i 1970 mod Verdensbanken og ved BZ-aktioner i bl.a. Stengade.

I de 6 år Egvind gjorde tjeneste i fremmedpolitiet kom han i kontakt med mange flygtninge, der kunne berette om de grusomheder, de havde været udsat for. En særlig oplevelse var med en polsk statsborger, der havde stort talent for papirklip. Den ene dag stod Egvind for at sende ham hjem til Polen, for den næste dag at læse at han havde kapret flyet og tvunget det til Wien.

I 28 år frem til 2007 var Egvind ansat i kriminalpolitiet i Hvidovre. Her var han involveret i flere dramatiske episoder med psykisk syge og narkomaner, der fylder mere og mere i politiets opgaver, når andre instanser har givet op. Nytårsnat 1978 – da vi oplevede århundredets snestorm – var han i flere timer taget som gidsel af en psykisk syg. Det lykkedes heldigvis Egvind at snakke manden til ro.

Byggesagsarkivet

Af Jens Frederik Jørgensen

Det kommunale byggesagsarkiv er en vigtig lokalhistorisk kilde på linje med kirkebøger og folketællinger. I byggesagsarkivet finder man den enkelte ejendoms historie – alle afsluttede byggesager i ejendommens levetid. Det har altid været muligt at kigge i en ejendoms byggesag ved henvendelse til teknisk forvaltning. Nu er der adgang til byggesagsarkivet via kommunens hjemmeside.

Under punktet "**Service til borgerne**" findes emnet "By, Bolig og Byggeri". Når man har trykket sig videre til dette emne, finder man under overskriften "Information til grundejere" emnet "Byggesagsarkiv". Når man er kommet ind på denne side findes et blåt felt "byggesagsarkiv på nettet". Her trykker man sig videre. Har man ejendommens adresse eller matrikelnummer, skriver man den oplysning og trykker "Find" og så er det muligt at se alle dokumenterne i den ønskede byggesag. En ejendom kan have haft et spændende "liv". Hvorfor ser den ud, som den gør, har der været andre planer for ejendommen, er der givet særlige dispensationer. Hermed er der givet en opfordring til at gå på opdagelse i byggesagsarkivet.

Kom med dine bidrag til lokalhistorien

Isamarbejde med Forstads Museet vil Hvidovre Lokalhistoriske Selskab gerne medvirke til indsamling af fortællinger, erindringer, billeder m.v. om vores fælles lokalhistorie. Det gælder historier fra de lokale bydele og med flere forskellige indfaldsvinkler. Der er planer i gang om, ved interviews og indsamling af andet materiale, at indsamle fortællinger, erindringer og oplevelser af og om livet i Hvidovre/Avedøre. Det skal gælde alle samfundsområder, kultur, sport, erhvervsliv, kirke og foreningsliv såvel som boligområdet.

Men har du/I noget at fortælle om jeres nærområde, eller er i besiddelse af billeder med lokalhistorisk interesse, hører vi gerne fra jer. Som ovenfor nævnt, er vi også interesseret i at lave interviews, og dermed bidrage til bevarelse af historien, fortalt af dem som har oplevet den. Find de gamle fotoalbums frem – der er måske noget der, som bringer minderne og historien frem, og som du/I gerne vil dele med andre.

På rundtur i landsbyen

Lis Holmenlund var guide på turen

Af Jørgen Salhauge.

Det sidste arrangement i den vinter- og forårssæson, gik til Avedøre Landsby den 14. maj. Rundvisningen startede i den gamle skole fra 1781, hvor Jørgen Salhauge indledte med en gennemgang af de historiske forhold omkring udflytningen af en stor del af landsbygårdene i 1787-89 og betydningen af denne beslutning.

Derefter tog aftenens guide, Lis Holmenlund over, og førte de mange deltagere rundt til de gamle gårde, medens hun berettede

om gårdenes historie samt om små og store hændelser i landsbylivet. Lis fortalte også om den gamle købmand Bærentsen og smeden, Erik Holm samt andre kendte landsbyboere. Oldermænd Johnni Andersen bidrog stærkt til lokalstoffet på en kompetent og til tider humoristisk måde.

Efter rundturen var det tid til lidt kaffe i den gamle skole, hvor Lis berettede om de tre skoler, som stadig ligger på matriklen, og hvor hun selv har gået i den 3. skole.

Johnnie kunne videre berette om Landsbylaugets overtagelse af den første skole, som på et tidspunkt var i fare for at blive revet ned. Lauget overtog i 1987 skolen for 1 krone af Hvidovre Kommune, og satte, med frivillig arbejdskraft, skolen i brugbar stand med bl.a. udskiftning af stråtaget og isolering.

Lauget arbejder nu sammen med Produktionsskolen på Stevnsgård om forsat reovering og vedligehold af den gamle bygning, til glæde for beboerne og de mange historisk interesserede. Lauget holder pengekasen i gang, bl.a. med forskellige arrangementer, og afholder også i år, den 23. juni, en Sankt Hansfest ved gadekæret, hvor alle er velkomne. Mere om skolen i et senere nr. af bladet.

De mange deltagere på vej ind til Stevnsgård. På grund af den store tilstrømning, vil Selskabet forsøge at arrangere endnu en rundvisning senere på året.

Landsbylaugets nyvalgte Oldermænd, Johnni Andersen, i den blå jakke, kunne også bidrage med mange gode historier og fakta om livet i Landsbyen før og nu

MEDLEMS-ARRANGEMENTER 2012/13

Søndag den 30. september. Københavns Befæstningsdag

Sidste søndag i september er der åbent på mange af Befæstningsanlæggene rundt om København. Mange af stederne har aktiviteter for både børn og voksne, Se mere i programmet, der udkommer i starten af september.

Mandag den 29. oktober kl 19 i Auditoriet, Avedørelejren.

Poul Sverrild, *museumschef*, vil fortælle om det sidste nye inden for det lokalhistoriske og specielt om igangværende og kommende projekter i Hvidovre/Brøndby området.

Mandag den 19. november kl. 19 i Auditoriet, Avedørelejren.

Preben Kragelund, *direktør*, tidligere direktør i Team Danmark har både før og efter denne stilling haft betydningsfulde poster i det private erhvervs-liv. Preben fortæller om sit liv i Hvidovre og om de spændende oplevelser hans karriere har bragt i både erhvervslivet og sportsverdenen.

Mandag den 21. januar kl. 19 i Lille Friheden

Per Arild, *tidl. halinspektør*, har først været i det private erhvervsliv, og siden som halinspektør i Hvidovre, og er ikke mindst kendt for sit arbejde i sportens verden. Æresmedlem i HIF og et særdeles aktivt medlem i Lions Club. Per beretter om tiden i erhvervslivet og de mange oplevelser fra årene i Hvidovre.

Mandag den 25. februar kl. 19 i Lille Friheden.

Lotte Rømer, *Sangerinde*, har i bogen "Under sølvfuglens vinger" skrevet om barndom og ungdom i Hvidovre, og i bogen "Hvidovre-Rock 1960-1980" om sin musik i rockmusikkens verden. Det er en yderst kompetent musiker med baggrund i Hvidovre, som vil fortælle om oplevelser fra et begivenhedsrigt liv.

Mandag den 11. marts kl. 19 i Lille Friheden

Ordinær Generalforsamling

Mandag den 22. april kl. 19 i Lille Friheden

Anja Olsen, *souschef og museumsinspektør* i Forstadsmuseet. Kendt som engageret leder og omviser i Cirkusmuseet. Men det er i en hel anden egen-skab vi skal høre hende denne aften. Det drejer sig om Kalvebodernes historie. Kalveboderne har i tidens løb totalt ændret karakter. Fra midten af 1800 tallet med enge og holme, og et vand-areal langt mere omfattende end i dag. Inden for de sidste 60 – 70 år er der sket væsentlige inddæmninger og opfyldninger i området.

Tilmelding er nødvendig, og kan ske til Forstadsmuseet på tlf. 36490030, kl. 10-15 i ugen inden mødet, eller på museets e-mail adresse (se side 2)

Ændringer i de enkelte arrangementer: se Hvidovre Avis eller Selskabets hjemmeside.

Se mere på www.hvidovrelokalhistoriskeselskab.dk

BESTYRELSEN FOR HVIDOVRE LOKALHISTORISKE SELSKAB 2012

Formand Ole Asbjørn Petersen
Grenhusene 53
tlf. 2296 5785
e-mail: 5002701@bredalsparken.dk

Næstformand Jens Frederik Jørgensen
Ørumvej 20
tlf. 3677 3076
e-mail: jfj@tdcadsl.dk

Kasserer Lars Bo Henriksen
Hvidovrevej 402
tlf.3678 4869
e-mail: larsbo@sport.dk

Bestyrelsesmedlem Frank H. Gudmann
Tavlekærvej 75
tlf. 2536 5481
e-mail: frankgudmann@gmail.com

Bestyrelsesmedlem Jette Randal-Lund
Østre Kvartergade 9 st.th
tlf. 2298 5431
e-mail: jette.randallund@gmail.com

KB-medl. Ømer Kuscü
Strandbyparken 20, st.tv
tlf. 2442 9294
e-mail: oku@hvidovre.dk

KB-medl. Nina Thøgersen
Berners Vænge 32, st.tv
tlf.3649 4636
e-mail: ntx@hvidovre.dk

1.suppl. Benny Riisager
Østre Kvartergade 11
tlf. 6126 9261
e-mail: beriis@hotmail.com

2.suppl. Birte Gerdes
Strandmarksvej 46, 2.th.
2650 Hvidovre
3678 8404
e-mail: birtegerdes@yahoo.dk

Revisor Hubert Steffensen
Hesselbjergvej 12
3649 0963

Revisorsuppleant Inge Larsen
Berners Vænge 7. 2.tv.
tlf. 3678 4736

Forretningsudvalg :

Ole Asbjørn Petersen, Jens Frederik Jørgensen, Lars Bo Henriksen.

Arrangementsudvalg :

Ole Asbjørn Petersen, Knud Nygård Jensen, Birgit Møller Kristensen , Vagn Bacher, Jette Randal-Lund.

Kommunikationsvalg:

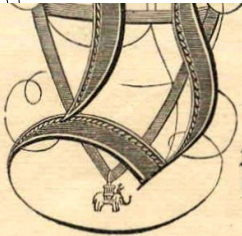
Ole Asbjørn Petersen, Jørgen Salhauge, Jette Randal-Lund, Jens Frederik Jørgensen., Poul Sverrild.

Kulturistudvalget:

Jette Randal-Lund, Birthe Gerdes, Vagn Bacher

Web-redaktionen:

Jørgen Salhauge
e-mail: hlsredaktion@live.dk
tlf. 4098 0650

i Frederik den Syvende,

af Guds Naade Konge til Danmark, de Benders
og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stor-
marn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg,

Gjøre bitterligt: at Vi, i Medfør af Loven af 8 April 1851 om Selveiendoms
Indførelse paa det Staten tilhørende Bøndergods, allernaadigst have afhændet, ligesom Vi
ved dette Skjode afhænde til *Christen Mortensen*
den hidtil af *Jens i Sønderdalgaard*
Matr. Nr. *36* af *Avedøre By, Glostrup*
Sogn under *Københavns Amt*, der er skyldsat for Gammelfat
" Aldr. " Sk. og Alger og Engs-Hartkorn " Edr. " Skpr. " Fdk. 2. Album,

Alt til fuld Eiendom for bemeldte

Christen Mortensen

Uddrag af skøde fra 1858, ved overdragelse af ejendommen, matrikel
nr. 36 af Avedøre By, Glostrup Sogn under Københavns Amt